

Het gaat de Zeldenrust weer voor de wind

TEKST Siep Huizinga FOTOGRAFIE Omke Oudeman

Molenaars: Arnold Bosch en Tinus Hazekamp.

Op 13 september is het precies een jaar geleden dat de molen Zeldenrust in Westerwijtwerd officieel werd heropend. De koren/pelmolen uit 1845 verkeerde jarenlang in erbarmelijke staat. Maar nu gaat het de molen weer voor de wind: de eigenaar van de molen, de Stichting Molen Zeldenrust, wist de molen te behouden en te restaureren. De Stichting Het Groninger Landschap werkt samen met de Stichting Molen Zeldenrust en denkt mee over het behoud voor de lange termijn. Golden Raand sprak met de huidige molenaar, Arnold Bosch, en met de molenaar die z'n hele werkzame leven aan de molen heeft gewijd: Tinus Hazekamp.

Molenaar vanaf z'n zesde jaar

Tinus Hazekamp (80) is de oudmolenaar van de Zeldenrust. Hij bestiert samen met zijn vrouw Eke het huiskamercafé in Westerwijtwerd, op een steenworp afstand van de molen. Tinus zit op de praatstoel en in het Gronings vertelt hij het ene na het andere verhaal.

“De molen is altijd in het bezit van onze familie geweest. Ik was 6 jaar toen ik m'n vader al hielp. Ik wilde niet naar school. Als ik in de klas zat, keek ik steeds naar buiten. *Waar kijk je toch naar?* vroeg de meester dan. Ja, naar buiten natuurlijk, want de molen draaide.”

“M'n vader en ik hebben jarenlang samengewerkt op de molen. We maalden wel 500 mud (*hectoliter*) in de week. Ik kon als het moest wel 100 mud op een dag doen, helemaal in m'n eentje. Dan haalde ik de zakken zelf

omhoog, en bracht het meel ook zelf weer naar beneden. Eenmaal heb ik een dag, een nacht en de dag erop achter elkaar doorgewerkt. Toen moest ik wel naar bed.”

“In de oorlog zat ik in de molen ondergedoken. Ik was 18 jaar en had me moeten melden voor het werken in Duitsland. We hebben zelfs met acht onderduikers in de molen gezeten. Ik heb wel eens een nacht doorgebracht boven in de kap. Toen heb ik zo benauwd gehad. Nee, niet uit angst voor de Duisters, maar ik had geen lucht meer en ik kon het trapgat niet meer vinden, zo donker was het daar.” In de jaren '50 nam Tinus Hazekamp de molen over en hij verkocht 'm later zelf weer (*tja, ik kon er veel geld voor krijgen*). Maar de molen raakte in verval en Hazekamp kon het niet aanzien: hij kocht de molen weer terug. Hij probeerde de molen te onderhouden

Meedenken

Voor de Stichting Het Groninger Landschap is de samenwerking met de Stichting Molen Zeldenrust belangrijk. Onze stichting wil graag meedenken om te kijken hoe de molen geëxploiteerd kan worden om de molen voor de lange termijn te behouden. We zullen de Stichting Molen Zeldenrust op dezelfde manier faciliteren als de andere teams van vrijwillig medewerkers. Voor de komende jaren willen we kijken of soortgelijke initiatieven om cultureel erfgoed te behouden, ondersteund kunnen worden.

De taille van een vrouw

De Zeldenrust is een koren/pelmolen. Met twee stenen kunnen tarwekorrels vermalen worden tot meel. Voor het pellen van gerst wordt één steen gebruikt die rond-draait in een "blik" met scherpe randjes. Zo wordt het vliesje van de gerst gepeld en blijft er gort over. De molen draait gelukkig weer, de meeste tandwielen draaien ook, maar de stenen draaien nog niet. Met de restauratie daarvan is de Stichting Molen Zeldenrust nog druk bezig. De molen heeft enkele kenmerken die Arnold Bosch als typisch Gronings bestempeld. De molen is bijvoorbeeld veel vrolijker van kleur dan andere molens. De twee roedes (waar de vier wicken aan vast zitten) zijn fel rood en de lijst is rood, wit en blauw. Ook de kraaienpoten onder de stelling zijn typisch Gronings. Bosch wijst op de taille van de molen. "Die lijn is heel vrouwelijk, het is een vloeiende lijn. In het westen zijn de molens veel rechter."

en kreeg daarbij hulp van de nieuwe bewoner van de molenaarswoning: Arnold Bosch. Uiteindelijk verkocht hij de molen aan de Stichting Molen Zeldenrust.

Het mooie is de combinatie van techniek en natuur

Arnold Bosch is de huidige molenaar van de Zeldenrust en is bestuurslid van de Stichting Molen Zeldenrust. "Ik kwam hier tien jaar geleden. Mijn vrouw en ik hadden de molenaarswoning gekocht omdat we het zo'n mooi huis vonden. Ik kwam Tinus vaak tegen bij de molen en ik hielp 'm wel met schoonmaken en met kleine reparaties. Zo werd mijn interesse voor de molen gewekt. Tinus en ik hebben geprobeerd het herstel op gang te brengen, maar als privé-persoon is dat haast niet te doen. Je moet alles zelf voorfinancieren. Toen hebben we met enkele dorpsbewoners de koppen bij elkaar gestoken en we besloten een stichting op te richten. De stichting nam de molen over van Tinus en ging op zoek naar financiers voor de restauratie. In minder dan drie jaar hebben we dat voor elkaar gekregen. We hebben ook de Stichting Het Groninger Landschap om hulp gevraagd. De Stichting gaf aan dat sponsoring niet mogelijk was, maar was wel heel geïnteresseerd in het project. Ze wilde graag met ons praten en zo is de samenwerking ontstaan. Om molenaar te worden heeft Bosch een intensieve training gevolgd. Twee jaar lang volgde hij iedere zaterdagmiddag de opleiding tot molenaar en leerde daar alles over techniek, het weer, cultuurhistorie, houtsoorten en allerlei andere typen molens. Bosch: "Wat er zo mooi is aan een molen? Het is de eenvoudige techniek van de molen in combinatie met de natuur, de wind. En voor het dorp is het natuurlijk prachtig dat de molen er nog staat."